

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาพัฒนาการจากลูกจ้างประมงสู่ผู้ประกอบการประมง: กรณีศึกษาท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน)
ผู้วิจัย	ว่าที่ร้อยตรีเพชร พรานสมุทร ปีการศึกษา 2555
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา
สถานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์กิตติ ตันไทย
กรรมการที่ปรึกษา	ดร.ศิริรักษ์ จวงทอง

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาพัฒนาการจากลูกจ้างประมงสู่ผู้ประกอบการประมง: กรณีศึกษาท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) เพื่อศึกษาสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาและพัฒนาการจากลูกจ้างประมงสู่ผู้ประกอบการประมง โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึก จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ลูกจ้างประมงในจังหวัดสงขลา จะประกอบด้วยกลุ่มลูกจ้างประมงภาคกลางตอนล่าง กลุ่มลูกจ้างประมงภาคตะวันออก กลุ่มลูกจ้างประมงจังหวัดสงขลาตลอดจนจังหวัดใกล้เคียง และกลุ่มลูกจ้างประมงภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งลูกจ้างประมงส่วนใหญ่มักประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาก่อน การเข้ามาเป็นลูกจ้างประมงจะเกิดในช่วงการปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-พ.ศ.2509) ซึ่งมีการเปิดใช้ท่าเทียบเรือประมงสงขลาทำให้การประมงเชิงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลาเริ่มเป็นรูปเป็นร่างและมีการหลั่งไหลของประชาชนภาคต่างๆ เพื่อเข้ามาเป็นลูกจ้างประมงในจังหวัดสงขลา เนื่องจากเดิมลูกจ้างประมงส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีรายได้ต่ำและไม่แน่นอน พร้อมทั้งการด้อยการศึกษา ทำให้การเป็นลูกจ้างประมงในจังหวัดสงขลาเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพของผู้ด้อยการศึกษาเหล่านี้ โดยจะเริ่มจากการเป็นลูกจ้างประมงระยะแรกเริ่ม พัฒนามาเป็นลูกจ้างประมงระยะชำนาญงาน และพัฒนาเป็นหัวหน้าคนงานในที่สุด เมื่อสะสมทุนได้ในระดับหนึ่งก็จะพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมงจะเกิดในช่วงนโยบายปรับเปลี่ยนประเทศไทยจากประเทศเกษตรกรรมสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งมีการเปิดใช้ท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) ทำให้การประมงเชิงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลามีความเจริญรุ่งเรืองที่สุด ส่งผลให้ลูกจ้างประมงที่มีศักยภาพเริ่มมองหาโอกาสในการประกอบธุรกิจประมงของตนเอง เนื่องจากความเบื่อหน่ายต่อสภาพการปฏิบัติงานของลูกจ้างประมงที่ค่อนข้างตรากตรำงานหนัก การเสี่ยงอันตรายต่างๆ จากกรปฏิบัติงาน และการถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการประมง ซึ่งการประกอบธุรกิจประมงจะเริ่มจากการเป็นผู้ค้าปลีกลูกสัตว์ทะเลก่อน เนื่องจากใช้ทุนน้อยที่สุด พัฒนามาเป็นผู้ค้าสัตว์ทะเล หรือผู้ประกอบการแพปลา จวบจนมีเงินทุนมากพอที่จะพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเรือประมงในที่สุด

Thesis Title A Study on the Development from Fishing Labors to be Fishing Entrepreneurs:
A Case Study of Songkhla Fishing Pier 2 (Tha-sa-arn)

Researcher Acting Sub-lieutenant Pachara Pransamut **Academic Year** 2012

Degree Master of Arts **in** Development Strategy

Advisors 1. Associate Professor Kitti Tanthai
2. Dr. Sirilak Jounghong

Abstract

A Study on the Development from Fishing Labors to be Fishing Entrepreneurs: A Case Study of Songkhla Fishing Pier 2 (Tha-sa-arn) aimed to study the situations affecting the development of fishing labors to become fishing entrepreneurs. The qualitative methodology for the research included literature reviews, participatory and non-participatory observations and in-depth interviews. The analytical findings revealed as follows:

There were 4 groups of fishing labors in Songkhla Province – fishing labors from Lower Central Thailand, fishing labors from the East of Thailand, fishing labors from the Northeast and local labors in Songkhla and neighboring provinces. Before entering into fishing career most of these labors used to be in agricultural sectors with lower incomes. The flows of the labors into Songkhla started when Songkhla Fishing Pier was open in accordance with the practice of National Economic and Social Development Plan I (1961-1966) and the shaping of commercial fishing in the province. Fishing career was an alternative for lower educated and lower income labors. They started as hired labors and turned to be skilled labors and finally became foremen. With accumulated capitals the foremen developed themselves to be fishing entrepreneurs. The change of national policy from agricultural to new industrial Thailand led to the opening of the Songkhla Fishing Pier 2 (Tha-sa-arn) and the flourish of commercial fishing. Fishing labors with potentials found the opportunity for their own business to avoid the hardship, risk and exploit they had faced as fishing labors. Most of the entrepreneurs started from being fishing retailers with lesser investment, then going on to be fishing wholesalers or fishing pier entrepreneurs. With enough capitals, finally they turned to be fishing boat entrepreneurs.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กิตติ ดันไทย ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และดร.ศิริรักษ์ จวงทอง กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ที่อำนวยความสะดวกต่อการติดต่อประสานงานระหว่างคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์กับผู้วิจัย และดร.แสนศักดิ์ ศิริพานิช ประธานหลักสูตรสาขายุทธศาสตร์การพัฒนา ที่ให้ข้อเสนอแนะ และเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ตั้งแต่การสอบหัวข้อวิทยานิพนธ์ การสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ตลอดจนการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณดร.อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล อดีตประธานหลักสูตรสาขายุทธศาสตร์การพัฒนา ที่เป็นผู้จุดประกายเรื่องการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลูกจ้างประมงที่สามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการประมง ณ ท่าเทียบเรือประมงสงขลา 2 (ท่าสะพาน) ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้วิจัยและผู้วิจัยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ นางเครือน้อย อินทรอุดม นางศุภากร เสวตชนาคล นางสายยนต์ เศษขุนทด นางสุรีย์ ไข้ววดเจริญ และนายอนันต์ ดันเจริญ ที่สละเวลาอันมีค่าเพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการประมงเชิงพาณิชย์ในจังหวัดสงขลา สถานการณ์ที่มีผลต่อพัฒนาการและพัฒนาการในแต่ละช่วงของลูกจ้างประมงผู้การเป็นผู้ประกอบการประมงอย่างละเอียดและครบถ้วน ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลทั่วไป ซึ่งทำให้การวิจัยในครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนญาติพี่น้อง มิตรสหายทุกท่านที่ได้เป็นกำลังใจ และคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เสมอมาจนทำให้การวิจัยในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

ว่าที่ร้อยตรีเพชร พรานสมุท

กรกฎาคม 2555